

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 15. novembra 1930.

Telefon št. 2552.

STEV. 133.

Stanovske organizacije in novi obrtni zakon.

Odkar se pripravljajo novi obrtni zakon, so stanovske organizacije zahtevale, da se z zakonom enotno za celo državo uredi tudi vprašanje stanovskih organizacij. Naša država je še doslej razdeljena v glavnem v štiri obrtno-pravna področja in prav tako se loči tudi sistem stanovskih organizacij. V Sloveniji je trgovsko stanovska organizacija obligatorna, na Hrvaškem in Slavoniji je združena trgovstvo v prostovoljnem Savezu hrvatskih trgovcev, v Srbiji in Hercegovini ter Dalmaciji pa v istotako prostovoljnih trgovskih združenjih. V interesu celokupnega jugoslovanskega trgovstva pa je, da se z novim obrtnim zakonom upostavi enoten sistem stanovske organizacije.

Vprašanje, ki nastane, je, kakšen naj bo sistem stanovske trgovske organizacije v novem obrtnem zakonu.

Pred vsem je treba rešiti vprašanje, kakšno vlogo naj zavzema stanovska organizacija v zakonodaji v obče? Dobro razvita trgovina je za narodno gospodarstvo življenskega pomena. In če je torej oni faktor v narodnem gospodarstvu, ki mnogo pripomore k narodnemu blagostanju, tedaj je dolžnost državne uprave, da podpira stremljenje trgovstva po gospodarskem, kulturnem in socialnem napredku, ki je zaščitano v programu stanovske organizacije. Iz tega vidika država ne more biti desinteresirana na delovanju organizacije, — baš nasprotno, pospeševati mora njeno upostavitvev in jačanja.

Praksa kaže, da so organizacije, osnovane po prostovoljnem sistemu, podvržene mnogokaterim težkočam, ki jih obligatorne organizacije ne poznajo. Potreba in korist stanovske organizacije so popolnoma izven debate. Zakaj naj bi potem ono gospodarsko in stanovsko zavedno trgovstvo, ki s svojim trudom in požrtvovalnostjo vzdržuje prostovoljne organizacije in se bori v njih za napredok, vleklo za seboj množico neorganizirancev, ki bi prav tako uživala sadove, ki so jim jih pridobili tovariši s trudom, žrtvami in naporji? Trgovska stanovska organizacija bo mogla postati koristen faktor v pospeševanju napredka naše trgovine le, če bo za celo državo enotno izvedena in pritegnjena k sodelovanju vse trgovstvo.

Dosedanje delovanje obligatornih, po gremijalnem sistemu osnovanih stanovskih organizacij v Sloveniji, je pokazalo, da je gremijalni sistem najboljši in zato naj bi se z ozirom na važnost organizacije za napredok celokupne naše trgovine, izvedla z novim obrtnim zakonom za celo državo enotna, obligatorna, gremijalna stanovska organizacija.

Kakor pa je slovensko trgovstvo pri upostavljenju svoje organizacije prav kmalu prišlo do prepričanja, da je potrebna za ustvarjanje enotnega in usmerjenega stanovskega gibanja enotna vez, ki predstavlja na zunaj mnenje organiziranega trgovstva, — prav tako se bo pojavila z izvedbo obligatorne gremijalne organizacije ta potreba tudi vseh ostalih pokrajinah, ki bo tam, kjer se bo na novo osnavljala obligatorna gremijalna organizacija, tem nujnejša, ker bo potreben forum, ki bo enotno organiziral trgovstvo posameznih srezov v trgovska združenja, jih podpiral in pospeševal organizacijo.

Novi obrtni zakon torej nikakor ne more prezreti osrednjih organizacij trgovskih združenj. Že samo iz delovanja Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo v zadnjih desetih letih je dovolj jasno razvidno, da je za uspešen razvoj stanov-

ske organizacije taka osrednja organizacija velike važnosti.

Z ozirom na veliko važnost zvez pa je neobhodno potrebno, da se jim zakonskim potom podeli primerna avtoriteta, — to je, da se z novim obrtnim zakonom osnuje, če to sklone primerno število članice, obligatorne Zveze banovinskih trgovskih združenj.

Važnost osrednjih stanovskih organizacij pa ne leži le v tem, da podpira in uravnava stremljenje trgovstva po gospodarskem napredku, marveč so edino primerne korporacije, ki morejo trgovstvu mnogo pomagati tudi v socialnem pogledu.

Nikakega dvoma ni, da je danes socialno zavarovanje (bolniško, nezgodno in starostno) tudi trgovstvu neobhodno potrebno. Socialno skrbstvo je zlasti po vojni v vseh državah naglo napredovalo in dobili smo moderne socialne zavarovalne zakone, ki osigurajo široke ljudske plasti za primer bolezni, nezgode in starosti. Ni pa izvedeno socialno zavarovanje gospodarskih krogov, čeprav danes ne more biti več merodajno pravilo, da si mora n. pr. trgovec ali obrtnik prihraniti sredstev za primer bolezni in onemoglosti. Vedno pogostejši so pa nasprotni primeri, da zaide trgovec ob dolgi bolezni in onemoglosti v stisko in bedo.

Slovensko trgovstvo je, uvidevajoč potrebo po socialnem zavarovanju, pričelo že pred leti ustanovljati gremijalne bolniške blagajne na bazi prostovoljnosti, ker se ni moglo poslužiti § 115 b in c avstrijskega obrtnega reda, ki predvideva sicer dopustnost prisilnega zavarovanja za primer bolezni in smrti, a veže ustanovitev take gremijalne bolniške blagajne na tako ostre pogoje, da jih gremijem ni bilo mogoče nikdar doseči. Bolniško in starostno zavarovanje je našemu trgovstvu nujno potrebno, zato mu je treba dati ustanovo, ki ga bo neposredno prisilila, da se bo zavaroval za primer bolezni in za starost.

A kako naj se izvede tako bolniško in starostno zavarovanje? Z zakonom, ali po trgovski stanovski organizaciji?

Enotna uvedba socialnega zavarovanja trgovstva z zakonom, bi kakor v delavskem zavarovanju, privedla do velikih upravnih težkoč, dragega upravnega aparata, visokih prispevkov in sorazmerno nizkih dajatev, kar gotovo ne bi bilo v korist zavarovanju. Zato bi bila primernejša oblika izvedbe obligatornega socialnega zavarovanja trgovstva potom trgovske stanovske organizacije. Da bi pa bilo to nemogoče, je predvsem potrebno, da novi obrtni zakon prizna stanovske organizacije kot zakonite zastopnike v njih včlanjenega članstva. Treba je torej predvsem osnovati z zakonom enotno za vso državo združenja, ki bi bila obligatorna.

Taka združenja naj bi osnavljala gremijalne bolniške blagajne za svoje okoliše, za katerih obligatornost naj bi zadostoval sklep gremijalnega občnega zbora z navadno, za sklepčnost zbora potrebno navzočnostjo članov in z navadno za veljavnost sklepov, potrebno večino glasov.

Da bi pa bilo tako socialno zavarovanje trgovstva enotno in plodonosno, je nadalje potrebno, da se osnuje enotno vodstvo, ki bi ga predstavljale osrednje stanovske organizacije. S sklepom občnega zbora osrednje organizacije, ki naj bi imele delokrog ene banovinske, se osnuje banovinska bolniška blagajna, ki je obligatorna za vse gremijalne bolniške blagajne.

Obligatornost bolniške blagajne pa je možno izvesti tudi z osnovanjem banovinske bolniške blagajne pri osrednji stanovski organizaciji na ta način, da postanejo člani te blagajne vsi člani gremijev, ki so člani osrednje organizacije, če to sklone občni zbor Zveze. Zveze bi mogle torej z uvedbo obligatornosti postati tudi nosilke socialnega zavarovanja trgovstva.

Vprašanje uvedbe obligatornih zvez ni važno torej zgolj iz organizatoričnega vidika in iz stališča usmerjenega trgovskega stanovskega gibanja, niti ni potrebna zgolj radi tega, da se trgovstvo uspešneje bori za svoje stanovske interese, marveč je uvedba obligatornih zvez živa potreba, ki naj ob sodelovanju vsega trgovstva pospešuje gospodarski, socialni in kulturni napredok stanu!

Ni nadalje namen stanovske organizacije le borba za lastne interese, njen cilj je graditi blagostanje, ki je najtrdnější temelj v razvoju vsake države in naroda.

Združiti vse gospodarske sile v blagor države in naroda, — to je parola, ki jo zakonodajca ob reševanju vprašanja stanovskih organizacij ne more prezreti! Zakonodajca naj nam zato ne zavira stremljenja po vsestranskem napredku in naj nam odpre pot za novo, času primerno, gospodarsko, kulturno in socialno gibanje!

V tej želji so složni vsi gospodarski stanovi in zato trgovstvo, kakor obrtništvo, apelira tudi na predstavnštvo gospodarstva Dravske banovine, Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da tudi ona, kakor doslej, ponovno in odločno zahteva zaščito lepo razvite organizacije slovenskega trgovstva in obrtništva, ki je po zadnji konferenci strokovnjakov v Beogradu v resni nevarnosti, da postane žrtev organizatoričnih razmer na jugu.

NOVI VINSKI ZAKON IN KONTROLA VINSKIH PRODAJALEN.

Novi vinski zakon oz. pravilnik za njegovo izvrševanje predvideva kontroliranje vseh prodajalen vina kakor gostilen, kleti, bufejev in dr. podobnih lokalov v svrhu ugotovitve kakršnihkoli nerednosti ali kršitve predpisov, ki jih določa omenjeni zakon. Zato se opozarjajo vsi zainteresirani, da se čim prej seznanijo z vsebino zakona, da ne bodo imeli nepotrebnih sitnosti, ker je zakon precej strog.

Vinski nadzornik za Beograd, Zemun in Pančevo je že pričel s tozadevnimi pregledi.

* * *

NAŠA INDUSTRIJA IN DRŽAVNA NAROČILA.

Zveza železo in kovine predelujoče industrije je izročila min. predsedniku in ministrom gospodarskih panog zopet vlogo, v kateri se zahteva varstvo domače kovinske inustrije. Vloga se peča v prvi vrsti z oddajo javnih del v zvezi z morebitnim najetjem inozemskega posojila. Če bi se morala dela nujno izvršiti in bi se morala zato oddati inozemskemu podjetniku in finančniku, predlaga zveza sledeče: 1. Pri oddaji del inozemcem naj se ne dovolijo nobene ugodnosti, ki bi nasprotovale zakoniti zaščiti domače industrije. 2. Za slučaj najetja inozemskega posojila naj se sklonejo določbe, po katerih se sme uvažati samo tak material, ki ga domača industrija ne izdeluje. 3. Če bi se morale surovine in polfabrikati uvažati iz inozemstva, naj se sprejme določba, da se poznejša predelava in izvedba brezpogojno zagotovi domačim delavcem.

† Peter Majdič.

Iz Celja je prišla žalostna vest, da je legel k večnemu počitku odlični mož, vzoren gospodarski delavec, gospodar Peter Majdič. — Južna Štajerska, v kateri je živel nad 40 let, zgubi z njim markantno osebnost, ki je po svoji podjetnosti, marljivosti in neutrudljivi delavnosti razširila slovenske trgovske zveze širom vse naše domovine.

Že kot 26-letni mladenič je pokojni Peter Majdič leta 1888 osnoval v bližini Celja mlin, katerega je v kratkem času povzdignil v velikansko podjetje in prej skromno produkcijo povisil na 10 vagonov dnevne kapacitete. Takratni mogočni nemški gospodarski krogi so mu postavili v bližini konkurenčno podjetje, ki naj bi uničilo njegovo podjetnost, a žilava vstrajnost in pravilno organizatorično delo Petra Majdiča je bila kos trdemu konkurenčnemu boju in Majdičev mlin si je priboril vsled velike točnosti in kulantnosti v poslovanju in izborne kvalitete mlinskih izdelkov prvo mesto; njegovi fabrikati so se razpošiljali v najrazličnejše, tudi najbogatejše kraje takratne obširne Avstrije.

Ker je bil podjeten in inicijativen, je kmalu opazil, da v trgovini z železnino dominira po celem jugu takrat zelo razširjena firma Greinitz iz Gradca. Vsled tega je ustanovil leta 1901 v veliko jezo takratnih celjskih Nemcev veliko egros trgovino z železnino »Merkur«. Imel je hud boj v tej stroki, a ko je njegova delavnost in pridnost tudi to stroko temeljito spoznala, začelo je tudi to podjetje procvitati in nekdanja, brezkonkurenčna firma Greinitz je izgubljala sčasoma slovenske in hrvatske odjemalce. Da si zasigura tudi gorenski trg, ustanovil je v Kranju filijalo »Merkur«, ki še danes igra za Gorensko važno vlogo.

Povojna doba pa je spravilo vso mlinsko industrijo v Sloveniji v zastoj. Dovoz žita, železniški tarifi i. dr., uničili so to nekdanjo tako čvetočo industrijo na mah in velikanski mlini so ustavili svoje obrate. Takrat pa je pokazal pokojni Peter Majdič, da je mož na svojem mestu, kajti z izpremenjenimi razmerami je takoj preorijental tudi svoj delovni gospodarski program. Preuredil je mlin v tovarno volnenih izdelkov, ustanovil je novo tovarno za izdelovanje podkev in raznih železnih izdelkov, nakupil šamotno tovarno v Štorah, ki izdeluje ognjeno-varno šamotno opeko, sodeloval pri ustanovitvi tovarne pletenih izdelkov v Jaršah in raznih drugih podjetjih.

V zgodovini celjskih Slovencev je zavzemal Peter Majdič odlično mesto, vsaj je bil po svojem kremenitem značaju po svoji delavnosti in preudarnosti splošno spoštovan in čislán. V razboritih časih celjskih političnih bojev, ko so se dr. Serbec, dr. Dečko, Dragotin Hribar, dr. Šuklje, dr. Trejo, dr. Praunseiss borili za pravice celjskih Slovencev, je stal tudi pokojni Peter Majdič vedno med prvimi v njihovih vrstah.

Peter Majdič je posvetil vse svoje življenje delu. Že zarana ob 5. uri zjutraj je vstajal na delo in še ob 10. uri zvečer si ga vedno našel v pisarni v svojih podjetjih. Bil je vzoren gospodar, talentiran trgovec in industrijalec širokega obzorja. Naša slovenska trgovina in industrija zgubi s Petrom Majdičem odličnega pionirja,

udarkom svoje želje in zahteve v blagovoljno uvaževanje in upoštevanje.

Predloge in želje drugih govornikov iz gospodarskih vrst priobčimo, ako nam bo le mogoče, v prihodnji številki.

Kupujte samo
CROATIA BATERIJE
žepne in anodne, ker so
NAJBOLJŠE

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. novembra t. l. ponudbe za dobavo transparentnih trakov, do 20. novembra t. l. za dobavo nartčnikov, mlečnega stekla, steklarskega kila, čopičev, ter do 24. novembra t. l. za dobavo pečatnega voska. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 20. novembra t. l. ponudbe za dobavo metel in sčetak, direkcija državnega rudnika v Kreki pa do 27. novembra t. l. za dobavo karbidnih svetiljk. Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Irzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 7. t. m. je bilo pripeljanih 515 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 60 do 100 Din; 7—9 tednov 120—180, 3—4 mesece 220—300, 5—7 mesecev 400—450, 8—10 mesecev 540—650, 1 leto stari 900 do 1150, 1 kg žive teže 10—13, 1 kg mrtve teže 14—15 Din. Prodanih je bilo 227 svinj.

NADALJNE PADANJE CEN.

Narodna banka je izdala indeks cen na debelo za mesec oktober (baza je l. 1926.), ki izkazuje te podatke: žitni proizvodi 77,3, živinski 93,3, mineralni 88,4, industrijski 75,4. Skupni indeks 80,9.

Kakor je razvidno iz tega indeksa, so padle cene žitnim produktom na veliko za skoraj 2 točki v primeru s septembrom mesecem; cene industrijskih produktov so padle za 3, živinskih za 2,3, žitnih za 0,7, a cene mineralnih produktov so ostale skoro neizpremenjene.

* * *

Naš predragi, nad vse ljubljani soprog, brat, oče, tast in stari oče, gospod

Peter Majdič

veleindustrijalec in veleposestnik

nas je danes ob 21. uri po dela in trudapolnem življenju, vsled dolge in mučne bolezni zapustil za vedno.

Pogreb se je vršil v petek, dne 14. novembra ob petnajsti uri in pol iz hiše žalosti na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto dne 15. novembra ob 8. uri v župni cerkvi celjski.

Celje-Sp. Hudinja, dne 12. novembra 1930.

Ana Majdičeva, soproga, Franc Majdič, brat
Anica dr. Robičeva, Petka Joksičeva, Ruša Kunejeva, Milena Juvančičeva
in Deša Majdičeva, hčerke,
Dr. Hugon Robič, Žarko Joksič, Ljudevit Juvančič, zeti,
Dagmar, Peter, Jasna Kunej, Smilja, Jasna Robič, Milena Joksič,
vnuki in vnukinje in ostali sorodniki

Motvoz
Grosuplje

domači slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

SPEDIJSKO PODJETJE

R. RANZINGER
LJUBLJANA

Telefon št. 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora Carinsko skladišče. Maszne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

Veletrgovina

A. Sarabon
Ljubljana

priporoč

špeterijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke - Raznovrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave z elektr. obratom
Ceniki na razpolago!

== IZDELUJE SOLIDNO ==
KLIŠEJE

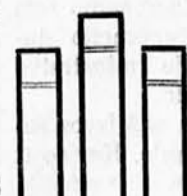
VSEH VRST PO FOTOGRAFIJAH
ALI RISBAH V ENI ALI VEČ BARVAH
== KONKURENČNE CENE ==
KLIŠARNA ST. DELE LJUBLJANA
DALMATINOVA ULICA ST. 19

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE
ŠTRACE
JOURNALE
ŠOLSKE
ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE
KNJIŽICE
RISALNE
BLOKE
I. T. D.

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**